

केन्द्रीय विद्यालय संगठनम्, हैदराबाद संभागः

रचनानात्मकमूल्याङ्कनम्- 1(F A-1)2014-15

विषयः - संस्कृतम् (सम्प्रेषणाधारितम्) COMMUNICATIVE SANSKRIT

समयः-सार्धैकहोरा कक्षा -षष्ठीपूर्णाङ्काः 40

TIME ALLOWED: 1 1/2 hours. Class –6 Maximum Marks: 40

छात्रस्य नाम - _____, अनुक्रमांकः _____|
कक्षा _____, विभागः - _____

निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम् - _____

(i) प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति ।

खण्डः (क) अपठितावबोधानम् - 4 अङ्काः

खण्डः (ख) रचनात्मकं कार्यम् - 8 अङ्काः

खण्डः (ग) अनुप्रयुक्तव्याकरणम् - 12 अङ्काः

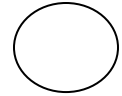
खण्डः (घ) पठितावबोधानम् - 16 अङ्काः

40

पूर्णाङ्काः

(ii) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

प्राप्ताङ्काः -

(iii) उत्तराणि संस्कृतेन एव लेखनीयानि । परीक्षकस्य हस्ताक्षरम् - _____

“क” खण्ड: अपठितावबोधनम् (4अङ्का.)

1. अधोलिखितम् अपठितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। (अनुच्छेद को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर लिखिए।) -4

अस्माकं जन्मभूमिः भारतदेशः अस्ति । अयं भारतदेशः अति-रमणीयः, समृद्धः च अस्ति। अस्य सुजला, सुफला, शशयश्यामला भूमिः सर्वेषां मनांसि आनन्दयति । भारतदेशे गंगा, यमुना आदयः नद्यः प्रवहन्ति । अस्य उत्तरस्यां दिशि हिमालयः शोभते । अत्र भारते वसन्त-ऋतुः, ग्रीष्म-ऋतुः, वर्ष-ऋतुः, शरद-ऋतुः, हेमन्त-ऋतुः, शिशिर-ऋतुः च क्रमशः षट् ऋतवः आगच्छन्ति।

I. LMÜmÉSàlÉउत्तरत | (एकशब्दमें उत्तर लिखिए) $\frac{1}{2} \times 2 = 1$

१. अस्माकं जन्मभूमिः कः अस्ति ?
२. अयं भारतदेशः कीदृशः अस्ति ?

II. एक वाक्येन उत्तरत $1 \times 2 = 2$

१. अत्र भारते कति ऋतवः क्रमशः आगच्छन्ति ?
२. अस्य उत्तरस्यां दिशि कः शोभते ?

III. EU£üxjÉÍÉÉllÉÉÍcÉiÉmÉSæ:mÉÔUrÉiÉ| $\frac{1}{2} \times 2 = 1$

१. ' भारतदेशः ' इत्यस्य ----- लिङ्गः : भवति ।

(पुंलिङ्गः \ स्त्रीलिङ्गः : \ नपुंसकलिङ्गः :)

२. ' प्रवहन्ति ' इत्यस्य ----- भवति ।

(एकवचनम् \ द्विवचनम् \ बहुवचनम्)

खण्ड – ख (रचनात्मकं कार्यम्) 8

2. मञ्जूषातः उचितपदानिचित्वाचित्राणां नामानि संस्कृतेन लिखत।

1/2x6=3

(कोष्ठकसे उचितशब्दोंको चुनकर चित्रोंके नीचे संस्कृत-नाम लिखिए)

गजः	आम्रफलम्	उत्पीठिका	द्विचक्रिका	काकः	अग्निपेटिका
-----	----------	-----------	-------------	------	-------------

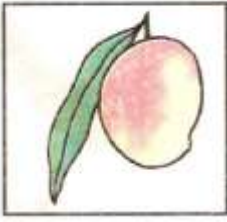
1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

3. अधोलिखितान्शब्दान् आधृत्य सार्थकानि वाक्यानि रचयत।

(अधोलिखितशब्दोंके आधारपर संस्कृतमें सार्थकवाक्य बनाइए) 1x5 = 5 AXçMüÉ:

सिंहौ	गायति
गजाः	नृत्यन्ति
मयूराः	गर्जतः
गायकः	कूजतः
कोकिले	चलन्ति

1.-----

2.-----

3.-----

4.-----

5.-----

“ग”खण्डः (अनुप्रयुक्तव्याकरणम्) – 12

4.वर्णसंयोजनं कृत्वा पदं कोष्ठके लिखत

1 x 4 = 4

यथा -> क् + अ + र् + ओ + म् + इ =

करोमि

1. स् + औ + च् + इ + क् + अ : =

2. घ् + अ + ट् + इ + क् + आ =

3. म् + आ + प् + इ + क् + आ =

4. उ + द् + य् + आ + न् + अ + म् =

5. पदानां वर्णविच्छेदं कुरुत (पदों का वर्णविच्छेद करो) 1 x 4 = 4

यथा -> कोकिला = क् + ओ + क् + इ + ल् + आ

1. पुस्तकम् =
2. वातायनम् =
- 3 . उपनेत्रम् =
- 4 . मयूराः =

6. उदाहरणं दृष्ट्वा रिक्तस्थानानि पूरयत | 1 x 4 = 4

यथा - एकवचनम् - द्विवचनम् - बहुवचनम्

यथा - बालः - बालौ - बालाः

1. शुनकः - -
2. मयूरः - -
3. मृगाः
4. मकरौ -

"bÉ"ZÉhQû: (mÉiPûiÉAuÉoÉÉâkÉlÉqÉç) 16

7. चित्रं दृष्ट्वा प्रश्नस्य उत्तरं लिखत 1 x 4 = 4

I. प्र. मयूरौ किं कुरुतः ? उत्तरम् -

II. बालिकाः किं कुर्वन्ति ? उत्तरम् -

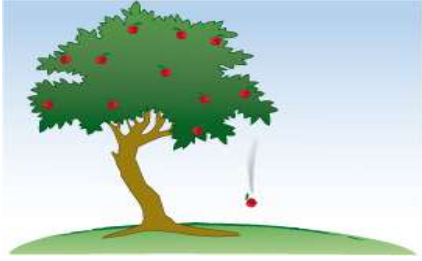

III. प्र. कानि विकसन्ति? उत्तरम् - -----

IV. प्र. वृक्षात् किं पतति ?

उत्तरम् - -----

8. कोष्ठकात् उचितं पदम् चित्वा वाक्यं पूरयत | $4 \times \frac{1}{2} = 2$

(क) ----- उत्पतन्ति | (मक्षिका : \ मक्षिके)

(ख) ----- पठति | (बालकाः \ बालकः)

(ग) ----- समयं सूचयति | (घटिका \ घटिकाः)

(घ) ----- सन्ति | (कदलीफलानि \ कदलीफलम्)

9. निर्देशानुसारं वाक्यानि रचायत - $1 \times 4 = 4$

यथा - मयूरः नृत्यति | (बहुवचने) - > मयूराः नृत्यन्ति |

(क) छात्रः लिखति | (बहुवचने) - > -----

ख) खगः उत्पतति |(बहुवचने) - > -----

(ग) सिंहः गर्जति |(बहुवचने) - > -----

(घ) वानरः क्रीडति |(बहुवचने) - > -----

10. मञ्जूषातः कर्तृपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत | $4 \times \frac{1}{2} = 2$

बालकः , लेखिका , द्विचक्रिका , सिंहाः

(क) -----गर्जन्ति | (ग) -----लिखति |

(ख) -----पश्यति | (घ) ----- चलति |

11. मञ्जूषातः कर्तृपदानुसारं क्रियापदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत | $4 \times \frac{1}{2} = 2$

पश्यन्ति , नृत्यति , लिखन्ति , विहरतः

(क) नर्तकी ----- | (ग) छात्राः ----- |

(ख) चटके ----- | (घ) जनाः ----- |

12. सः , ते , ताः इत्येतेभ्यः उचितं सर्वनामपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत | $4 \times \frac{1}{2} = 2$

यथा - गीता अस्ति | > साअस्ति |

(क) राधा वदति | >----- वदति |

(ख) महिलाः धावन्ति | > ----- धावन्ति |

(ग) चटके कूजतः | > ----- कूजतः |

(घ) पिपीलिकाः चलन्ति | > ----- चलन्ति |

* समाप्तम् *